

Nacionalni akcioni plan za primenu Rezolucije 1325 u Srbiji – tri godine posle

Od usvajanja Rezolucije 1325 „Žene, mir i bezbednost” 2000. godine svega 39 država članica Ujedinjenih nacija usvojilo je [nacionalne akcione planove](#) (NAP) za njenu primenu. Iako je Srbija druga od zemalja u regionu, posle BiH, usvojila NAP, njegovi ciljevi još uvek nisu ostvareni u praksi, zaključak je Konferencije „Nezavisno praćenje i izveštavanje o sprovođenju NAP za primenu Rezolucije 1325” koju su sredinom oktobra organizovali Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) i UN Women, u Domu Narodne skupštine.

Pored organizacija civilnog društva, među kojima su bili i predstavnici Centra za istraživanje javnih politika, Konferenciji, na kojoj se raspravljalo o dosadašnjim dostignućima u sprovođenju NAP, prisustvovali su predstavnici Multisektorskog koordinacionog tela za sprovođenje NAP, Komisije za praćenje NAP, predstavnici Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova, Poverenika za zaštitu ravnopravnosti, kao i drugih državnih organa.

Dva nezavisna izveštaja o dosadašnjoj primeni NAP predstavljena na Konferenciji, sadrže suštinski različite poglede na dostignuća NAP, ali i na učešće žena u sektoru bezbednosti.

Po mišljenju Gordane Subotić, predstavnice organizacije „Žene u crnom” ciljevi Rezolucije 1325 su, s obzirom na mala raspoloživa sredstva, sporedna aktivnost u

sektoru bezbednost, dok je motiv za donošenje NAP bilo ispunjavanje koraka u sklopu približavanja EU. Edukacije i formiranje institucionalnih mehanizama ne mogu se smatrati uspehom u ostvarivanju NAP jer nema nikakvih konkretnih rezultata i promena, rekla je Subotić. Po njenom mišljenju, prioritet sprovođenja NAP u narednom periodu trebalo bi da bude uključivanje žena u mirovne pregovore i sprečavanje nekažnjivosti ratnih rodno zasnovanih zločina.

Nasuprot tome, predstavnica BCBP Maja Bjeloš navela je više uspeha NAP-a, pre svega formiranje svih tela za sprovođenje i svih mehanizama rodne ravnopravnosti u sektoru bezbednosti, uvođenje rodno senzitivnog jezika u Ministarstvo odbrane (MO) i instituta „osobe od poverenja”, kao i ukidanje i ublažavanje kvota za prijem žena na studije na Vojnoj akademiji (VA) i Kriminalističko-policijskoj akademiji. Listi uspeha, rekla je Bjeloš, treba dodati i povećanu zainteresovanost medija za ovu tematiku. U narednom periodu prioritet treba da bude održavanje kontinuiteta NAP koji mora da postane deo svih glavnih tokova u institucijama sektora, dok bi fokus primene trebalo prebaciti na lokalni nivo.

Ministarstvo odbrane zadovoljno je do sada postignutim u primeni NAP, rekle su predstavnice MO i najavile promenu Pravila službe kojima bi se obuhvatila rodna perspektiva. Kao veliki uspeh u Ministarstvu navode uvođenje afirmativne kvote za upis žena na Vojnu akademiju, što znači da će biti upisivano minimum 30% žena, bez gornje granice.

Tokom Konferencije pokrenuto je i pitanje budžetiranja NAP, a predsednica Komisije za praćenje NAP Zlata Đerić najavila je da će rodno budžetiranje biti prisutno u sledećem budžetu. Govorilo se i o planovima za izmenu i dopunu Zakona o ravnopravnosti polova. Poverenica za zaštitu ravnopravnosti naglasila je da nedostaci nisu uvek u samom pravnom okviru, već da je ključni problem praksa. Tokom izlaganja o problemima u civilnom i vojnom obrazovanju Poverenica je koristila rezultate istraživanja sadržaja nastavnog materijala i programa Vojne gimnazije i Vojne akademije, koje je Centar za istraživanje javnih politika nedavno publikovao.

NAP za primenu Rezolucije 1325 u Srbiji usvojen je 2010. godine. Dva najznačajnija tela za njegovu primenu Politički savet, sastavljen od visokih političkih zvaničnika, i Multisektorsko koordinaciono telo, koje čine predstavnici ministarstava i drugih institucija na koje se odnosi NAP, formirana su 2012. Poslednja je formirana (2013. godine) Komisija za praćenje sprovođenja NAP-a, kao nadzorni organ koga čine narodni poslanici i poslanice i predstavnica Poverenika za zaštitu ravnopravnosti. Organizacije civilnog društva uključene su u proces nadzora primene NAP-a, a 2012. održan je dijalog OCD i Multisektorskog koordinacionog tela. Takođe, u julu 2013. organizovan je međusektorski sastanak u kome se učestvovali predstavnici svih tela nadležnih za sprovođenje i nadzor sprovođenja NAP-a, kao i predstavnici OCD. Centar za istraživanje javnih politika aktivno je učestvovao u oba događaja.

Nedavno je na Vojnoj akademiji, u okviru projekta “Gender Equality in the Military: Strengthening of Regional Cooperation on Gender Mainstreaming in Security Sector Reform in the Western Balkans”, održan jednodnevni kurs o rodnoj ravnopravnosti u VS. Kurs je organizovano SEESAC (The South Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the Control of Small Arms and Light Weapons), a poseban fokus bio je na ulozi koju žene imaju u razvoju primeni bezbednosnih politika, kao i na primeni Rezolucije 1325 u Srbiji. Učestvovali su 15 kadeta i 10 kadetkinja, a u planu je organizovanje još tri ovakva kursa.

Marina Tadić, je istraživačica u **Centru za istraživanje javnih politika**